

Research articles

Effect of the rigorous oral care capabilities applied program onto parents' behavior in dental health care of preschool children at the Ban Ta-dob Child Development Center, Ta-dob district, Amphor Muang, Sisaket

Taratip Khontong

Dentist, Ta-dob Hospital, Sisaket

Jeerasak Jarenpan

Assistant Professor

Maharakham University

Pravi Aumphant

Sisaket Province Health Office

Abstract

A cross-sectional analytical study examined the association Oral health problems can be found in all age of children. A large number of preschool children have deciduous teeth. Consequence children lose their deciduous teeth prematurely because of dental caries. The oral care habits of the children caregivers. The caries is found infusion this problem study aimed to test the effect of using the applied program to modify the behavior of parents to prevent dental caries of their preschool children at the child development center. The samples were 96 preschool children and their 96 parents. The samples were divided into 2 groups, the experimental and control groups. Each group includes 48 children and 48 parents. All samples were selected according to the specifications given. The period of this study was from January 2013 to March 2013. Data were obtained using the questionnaires. The capability of brushing teeth was evaluated. Data were compared between two groups and were analyzed by using percentage, mean, standard deviation, Paired t-test and Independent t-test.

The result showed that the parents in experimental group had more knowledge of dental caries and better attitude recording the dental health. Moreover, they gave more social support than those in the control group with

statistical significant at 0.05 level. The finding all so showed that the preschool children had less plaque than the children in the control group with statistical significant at 0.05 level.

In conclusion, the development of oral care ability needs in close supervisions and understand the evident based learning. This helps them to realize the importance of modifying their children's behaviors by paying attention constantly.

Key words : development; dental health education program; preschool children; dental care; social support; plaque

บทความวิจัย

ผลของโปรแกรมประยุกต์การพัฒนาความสามารถในการดูแลช่องปากแบบใกล้ชิดต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การดูแลทันตสุขภาพของเด็กในปกครองของผู้ปกครองเด็ก ก่อนวัยเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านตะดอบ ตำบลตะดอบ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ

ธาราทิพย์ ก้อนทอง

โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลตะดอบ

อำเภอเมืองศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ

จิระศักดิ์ เจริญพันธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะสาธารณสุขศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

จังหวัดมหาสารคาม

ประวิ อัมพันธ์

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดศรีสะเกษ

บทคัดย่อ

ปัญหาสุขภาพช่องปากพบได้ในทุกกลุ่มอายุ ในเด็กก่อนวัยเรียน จะพบมีฟันน้ำนมผุจำนวนมาก ปัญหาหลักของเด็กกลุ่มนี้คือการสูญเสีย ฟันน้ำนมก่อนกำหนดเนื่องจากโรคฟันผุ สาเหตุหลักมาจากพฤติกรรม การดูแลช่องปากของผู้ดูแลเด็ก การวิจัยนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi Experimental) มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาผลของโปรแกรมประยุกต์ การพัฒนาความสามารถในการดูแลช่องปากแบบใกล้ชิดต่อการ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการดูแลทันตสุขภาพของเด็กในปกครอง ของ ผู้ปกครองเด็กก่อนวัยเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกลุ่มตัวอย่างประกอบ ด้วย เด็กก่อนวัยเรียน จำนวน 96 คน และผู้ปกครอง จำนวน 96 คน แบ่งเป็นสองกลุ่มคือ กลุ่มทดลอง และกลุ่มเปรียบเทียบ กลุ่มละ 48 คน เลือกกลุ่มตัวอย่างตามคุณสมบัติที่กำหนด เก็บข้อมูลระหว่างเดือน มกราคม-มีนาคม 2556 กลุ่มทดลองได้เข้าร่วมกิจกรรมที่จัดทำขึ้น เก็บข้อมูลเปรียบเทียบก่อน และหลังการทดลองทั้งสองกลุ่ม โดยใช้ แบบสอบถามและแบบประเมินประสิทธิภาพการแปรงฟัน วิเคราะห์ ข้อมูลโดยใช้ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน Paired t-test และ Independent t-test

ผลการวิจัยพบว่า ภายหลังการทดลอง ผู้ปกครองกลุ่มทดลอง มีความรู้เรื่องโรคฟันผุ ทักษะการปฏิบัติตัวในการดูแลทันตสุขภาพ และการให้แรงสนับสนุนทางสังคมสูงกว่าก่อนการทดลอง และสูงกว่า กลุ่มเปรียบเทียบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเด็กก่อน

วัยเรียนมีปริมาณคราบจุลินทรีย์น้อยกว่าก่อนการทดลองและน้อยกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($t = 8.04, 95\%CI = 0.54 - 0.91$)

โดยสรุปการพัฒนาความสามารถในการดูแลช่องปากควรใช้เทคนิควิธีการเฉพาะที่มีการดูแลแบบใกล้ชิดและใส่ใจอย่างต่อเนื่อง โดยสร้างให้ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลได้เข้าใจการเรียนรู้แบบเชิงประจักษ์และมีความต้องการที่จะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของบุตรหลานอย่างจริงจังและใส่ใจอย่างต่อเนื่อง

คำสำคัญ : การพัฒนา, โปรแกรมทันตสุขศึกษา; เด็กก่อนวัยเรียน; การดูแลทันตสุขภาพ; แรงสนับสนุนทางสังคม; ปริมาณคราบจุลินทรีย์บนตัวฟัน

บทนำ

ปัญหาโรคฟันผุถือว่าเป็นปัญหาสำคัญที่พบได้ ในประชากรทุกกลุ่มอายุ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มเด็กวัยก่อนเรียน มีอัตราการเกิดโรคฟันผุค่อนข้างสูง ตามการวิวัฒนาการของโลกที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ปัจจัยเสี่ยงของโรคมีมากขึ้น เช่น ความหลากหลายของขนม การเลี้ยงดูบุตรด้วยนมขวด การมีบุตรเมื่ออายุน้อย การประกอบอาชีพ ความรู้ของผู้ปกครอง รวมถึงความเชื่อที่ฝังตัวอยู่ในระบบวัฒนธรรมไทย เช่น การละเลยการดูแลฟันน้ำนมของเด็กโดยเข้าใจว่าอย่างไรเสียฟันน้ำนมก็จะหลุดออกไปเองตามธรรมชาติ ทำให้เด็กเป็นจำนวนมากต้องอยู่กับสภาพที่มีเชื้อโรคเต็มปากและไม่สามารถเคี้ยวอาหารได้ เมื่อไม่มีการรักษา โรคก็จะลุกลาม และทวีความรุนแรงขึ้น

จากการสำรวจทันตสุขภาพแห่งชาติครั้งที่ 6 พ.ศ. 2549 - 2550¹ ซึ่งกรมอนามัยร่วมกับคณะทันตแพทยศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและสมาคมปริทันต์แห่งประเทศไทยได้ดำเนินการสำรวจในพื้นที่ 16 จังหวัดทั่วประเทศ ผลการสำรวจพบว่า

เด็กก่อนวัยเรียนอายุ 3 ปี และ 5 ปี มีแนวโน้มการปราศจากโรคฟันผุเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับการสำรวจในอดีต ที่ร้อยละ 38.60 และ 19.36 ตามลำดับ แต่โดยภาพรวมการเกิดโรคฟันผุยังถือเป็นปัญหาสำคัญที่ยังต้องการการดูแลอย่างยิ่ง ปัญหาที่สำคัญ คือ การที่ผู้ปกครองปล่อยให้เด็กแปรงฟันด้วยตนเอง พบว่าแม้เด็กจะอายุเพียง 3 ปี ก็มีเพียงร้อยละ 36.35 ที่มีผู้ปกครองช่วยดูแลการแปรงฟันให้ ดังนั้นประเด็นเรื่องของคุณภาพการดูแลอนามัยในช่องปากจึงยังคงเป็นปัญหา

จากรายงานการสำรวจสถานะทันตสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียนกลุ่มเด็กอายุ 3 ปี เพื่อประเมินสถานการณ์ทันตสุขภาพของจังหวัดศรีสะเกษ พบว่ามีปัญหาฟันน้ำนมผุที่ ร้อยละ 63.8, 60.27 และ 61.58 ใน ปี 2552 , 2553 และ 2554 ตามลำดับ²

การศึกษาสถานะทันตสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียนและปัจจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อสถานะทันตสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียนมากที่สุด คือ พฤติกรรมการดูแลทันตสุขภาพบุตรของมารดาและการได้รับการสนับสนุนบริการเกี่ยวกับการดูแลทันตสุขภาพบุตรของมารดา มีอิทธิพลร่วมกันในการทำนายสถานะทันตสุขภาพของบุตร

จากโครงการส่งเสริมทันตสุขภาพในสถานบริการของรัฐพบว่า ร้อยละ 75.40 ของหญิงมีครรภ์ที่มาฝากครรภ์ครั้งแรกที่ได้รับทันตสุขศึกษา และตรวจสุขภาพช่องปากจะมีพฤติกรรมการเช็ดเหงือกและฟันให้บุตรสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ได้รับทันตสุขศึกษา และตรวจสุขภาพช่องปาก ผู้ปกครองที่พาบุตรมารับบริการวัคซีนได้รับทันตสุขศึกษาเพียงร้อยละ 62.00 ได้รับการแจกแปรงสีฟันอันแรกของหนูเพียงร้อยละ 54.10 มีการใช้แปรงสีฟันร้อยละ 94.60 โดยบุตรได้รับการแปรงฟันจากมารดาหรือผู้เลี้ยงดูถึงร้อยละ 89.10 แต่มีเพียงร้อยละ 17 ที่ได้รับการแปรงฟันก่อนนอน ในด้านความรู้ของมารดาเกี่ยวกับทันตสุขภาพของบุตรอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ในเรื่อง การให้นมลูกอย่างถูกวิธี การทำ